

Wereldburgerschap op de basisschool

Met onderwijs in wereldburgerschap kun je leerlingen helpen kritische en zelfstandige wereldburgers te worden, die midden in onze diverse samenleving staan. Je voegt een brede kijk op de wereld toe aan je burgerschapsonderwijs, waarbij je steeds het verband legt met het dagelijks leven van je leerlingen en hun leeftijdsgenoten dichtbij en ver weg. Kinderen leren dat ze verbonden zijn met de rest van de wereld en er een actieve rol in kunnen spelen. Dit draagt bij aan gelijke kansen, sociale verbondenheid en begrip tussen culturen en daarmee aan een inclusieve schoolomgeving.

Je werkt met je leerlingen aan:

Oriëntatie op de maatschappij en de wereld

1. Kennis opdoen van wereldburgerschapsthema's zoals kinderrechten en duurzaamheid.
2. Kennis opdoen van democratische instituten en internationale organisaties zoals de Europese Unie en de Verenigde Naties en hun doelstellingen, zoals de Sustainable Development Goals (SDG's).
3. Leren kritisch te kijken naar jezelf en naar hoe je anderen ziet.

Interculturele competenties

De kennis, vaardigheden, reflectie en houding die nodig zijn in de omgang met mensen van andere (talige en culturele) achtergronden.

Persoonlijke ontwikkeling

Persoonlijke eigenschappen die nodig zijn en versterkt worden in interculturele en internationale contexten. Help je leerlingen bijvoorbeeld zelfredzaam, flexibel en verantwoordelijk te zijn.

“We zijn gaan nadenken. Wat willen we de kinderen meegeven en hoe willen we ze klaarstomen voor de wereld? We kwamen tot de conclusie dat we ze willen opleiden tot wereldburgers. Dat doen we met Engelse les, door cultuurbewustzijn te creëren en te kijken welke vaardigheden daarvoor nodig zijn.”

**Sultan Solak, bestuurder
PlatOO**

Hoe kun je aan de slag gaan met wereldburgerschap?

Wereldburgerschap kun je op vele manieren aanpakken. De volgende stappen helpen je om wereldburgerschap duurzaam te integreren in het curriculum en schoolbeleid.

Informeer jezelf

- Wat is wereldburgerschap? Kom meer te weten via onze website, sluit aan bij een webinar of netwerkbijeenkomst of neem contact op met een van onze regio-adviseurs.
- Wil je op de hoogte blijven van de nieuwste inzichten, leren van experts en uitwisselen met andere (startende) scholen? Sluit aan bij het netwerk Talen en Wereldburgerschap.

Creëer draagvlak

Zorg voor voldoende enthousiasme en steun van schoolbestuur, team en leerlingen: laat iedereen meedoen. Ga in gesprek met je team.

Leg je ambities vast in je beleidsplan

Formuleer je visie en doelen op het gebied van wereldburgerschap. Wat past bij jullie school? Welke competenties wil je leerlingen meegeven? Op welke manier willen jullie invulling geven aan wereldburgerschap?

Veranker wereldburgerschap in je curriculum

Zorg dat wereldburgerschap een integraal onderdeel wordt van je curriculum.

Gebruik geschikte materialen

Ontwikkel of schaf materialen aan met wereldburgerschapsthema's. Let hierbij op meertaligheid, emancipatie en gender- en culturele diversiteit.

Zorg voor nascholingsmogelijkheden voor het team

Je kunt hiervoor IFO- of Erasmus+ subsidie aanvragen.

Zorg voor een doorlopende leerlijn

Met aanbod dat in alle groepen op elkaar is afgestemd, zorg je voor een samenhangend en doelgericht programma.

Wereldburgerschap

Wereldburgerschap is een breed begrip waarbinnen je verschillende aandachtsgebieden kunt kiezen. Kijk wat het beste bij jouw school of klas past. In dit overzicht vind je programma's en activiteiten om wereldburgerschap vorm te geven in de school.

Engels vanaf groep 1

Laat je leerlingen kennismaken met Engels vanaf groep 1. Zo leren ze op een natuurlijke manier de vreemde taal. In de onderbouw draait het allereerst om het begrijpen en spreken. In de hogere groepen leren kinderen ook lezen en schrijven in de vreemde taal.

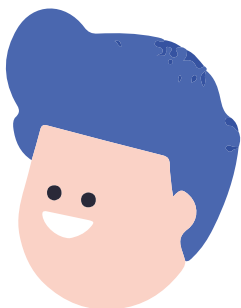
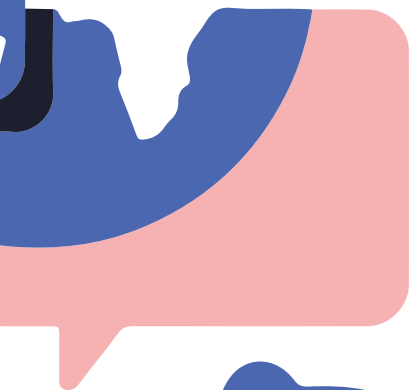
Vroeg vreemdetalenonderwijs (vvto)

Ga een stap verder en veranker het Engels in je beleid en curriculum met behulp van de landelijke standaard. Door middel van het behalen van een keurmerk vvto Engels kun je de kwaliteit van het Engels bij jou op school waarborgen.

Digitale uitwisseling

Ontdek andere culturen: werk online samen met een partnerschool in het buitenland via eTwinning.

Meertaligheid

Maak gebruik van de thuistalen van je leerlingen. Dit heeft een positieve invloed op het welbevinden, zelfvertrouwen, en de identiteitsontwikkeling van meertalige kinderen. Ook kinderen die thuis opgroeien met het Nederlands, hebben voordelen bij het integreren van meertaligheid in het onderwijs. Ze ontwikkelen hiermee taalbewustzijn en een positieve houding tegenover andere talen.

Internationaliserend onderwijsprogramma

Ontwikkel of gebruik een bestaand programma met een internationale dimensie. Bijvoorbeeld IPC of PYP/IB.

Raamwerk voor wereldburgerschap

Gebruik een raamwerk zoals de Sustainable Development Goals (SDG's) of het model voor internationale competenties van Nuffic. Dit geeft houvast en structuur bij het ontwerpen van je lessen en helpt bij de ontwikkeling van een doorlopende leerlijn.

Wat, waar, hoe

Wat bieden wij op het gebied van wereldburgerschap?

Waar vind je informatie?

Hoe doen andere scholen het?

Aan de slag

- Kom inspiratie opdoen en ervaringen delen in het Netwerk Talen en Wereldburgerschap.
- Bespreek de mogelijkheden met één van onze regio-adviseurs.
- Sluit aan bij een van onze informatieve webinars of workshops.
- Nodig ons uit voor een onderwijsdag van je bestuur.

Tips & Tricks

- Haal de wereld in je klas. Betrek ouders, de wijk en bedrijven en organisaties uit de omgeving.
- Laat je inspireren door goede voorbeelden van andere scholen op de website en in onze nieuwsbrief.

Scan de QR-code om meer te lezen over wereldburgerschap op de basisschool.

- Word lid van onze LinkedIn-groep 'Internationaliseren in het basisonderwijs' waar je kennis kunt opdoen, ervaringen van scholen leest en relevante informatie kunt uitwisselen.

Subsidies

- Subsidie voor mobiliteitsprojecten en nascholing in het buitenland: Erasmus+.
- Subsidie om te beginnen met wereldburgerschap. Bijvoorbeeld het invoeren van Vroeg vreemdetalenonderwijs of starten met een internationaal onderwijsprogramma: IFO-subsidie.

Scan de QR-code om meer te lezen over subsidies.

"Wereldburgerschap is een must. Kinderen die nu jong zijn, krijgen later nu eenmaal een baan waarbij ze niet alleen met Nederlandse mensen te maken krijgen. Een groot percentage van de kinderen op onze school heeft al een connectie met andere landen. Alleen nog maar op Nederlands gericht zijn is niet meer reëel. We zijn nu eenmaal veel meer afhankelijk van elkaar geworden in de wereld. Dat moet je ook een plek geven in je onderwijs."

Ria van den Berg, vvtco- coördinator EBS Online

Op zoek naar lesideeën?

Bekijk de voorbeelden van wat je in de praktijk kunt doen met wereldburgerschap.

Scan de QR-code voor meer lesideeën voor de onder-, midden- en bovenbouw.

"Ik geef kinderen altijd mee er trots op te zijn dat ze meer talen spreken en dat te laten horen. Ook thuis met de ouders."

Onno Visser, leerkracht Sint Janschool Amsterdam (eerste Language Friendly School)

Voorbeeld 1: Diversiteit

Denk aan de verscheidenheid aan:

- culturen, talen, religies, bouwstijlen, kunst, rituelen en samenlevingsvormen;
- klimaten, landschappen, dieren en planten.

Biodiversiteit

Ieder mens is anders. Bloemen, planten en dieren ook. En de omgeving waarin ze leven. Die verscheidenheid aan alles wat leeft, noemen we biodiversiteit.

Lesideeën

Leer kinderen over biodiversiteit om diversiteit in de wereld te bespreken.

Onderbouw

Gebruik foto's, filmpjes en iconen om met de klas te praten over de emoties van dieren en de relatie die mensen uit verschillende culturen met dieren hebben.

Middenbouw

Onderzoek met de leerlingen de bloemen en planten in hun omgeving. Wat groeit er hier en in andere landen langs de weg?

Bovenbouw

Onderzoek samen hoe dieren zich aanpassen aan hun omgeving op verschillende plekken in de wereld. Laat je leerlingen dieren tekenen en ze in foto's van de natuurlijke omgeving van de dieren plakken.

Voorbeeld 2: Duurzaamheid

Duurzaamheid is een breed begrip. Je kunt bijvoorbeeld duurzaam bouwen, eten en spelen. Als iets duurzaam is, is het goed voor het milieu. Je zorgt daarmee goed voor mensen, dieren en planten.

Duurzame Dinsdag

Ooit gehoord van de Duurzame Dinsdag-koffer? Deze zit vol met duurzame ideeën voor de maatschappij en wordt jaarlijks op de eerste dinsdag van september overhandigd aan het kabinet.

Lesideeën

Je kan op school of in de klas ook een eigen Duurzame Dinsdag-koffer maken.

Onderbouw

Stel een koffer vol duurzame en niet-duurzame objecten samen. Bespreek met de leerlingen waar de voorwerpen uit de koffer van gemaakt zijn en laat de kinderen op de wereldkaart of -bol aanwijzen waar ze mogelijk vandaan komen.

Middenbouw

Introduceer het probleem van vervuiling door fijnstof en leg uit welke voordelen duurzaam bouwen heeft voor ons milieu en onze wereld. Laat je leerlingen ideeën uitwerken voor een duurzaam schoolgebouw en verzamel deze in de koffer.

Bovenbouw

Werk met je leerlingen rondom het thema kleding een duurzaam idee uit dat in de Duurzame Dinsdag-koffer van de klas gaat. In de weken erna realiseer je samen de beste en vooral ook haalbare ideeën.

“Wij kijken met de leerlingen welke kleine stapjes je zelf kunt zetten om bijvoorbeeld geen negatieve invloed op het klimaat uit te oefenen. Kijk om je heen en wees bewust, daar gaat het om.”

Kevin Schijen,
projectmanager Stichting
Global Exploration

Voorbeeld 3: Kinderrechten

Wat hebben kinderen nodig om veilig en gezond op te groeien? Daar zijn afspraken over gemaakt in het Kinderrechtenverdrag van de Verenigde Naties.

Hierin is bijvoorbeeld opgenomen dat we op school kinderen moeten leren respect te hebben voor hun eigen identiteit, taal en waarden, maar ook voor andere culturen en het milieu. Met wereldburgerschapsonderwijs draagt jouw school bij aan de naleving van kinderrechten.

Lesideeën

Leer kinderen over hun rechten, zodat ze voor zichzelf op kunnen komen.

Onderbouw

Laat de kinderen voorwerpen uit een mand pakken en bespreek samen of ze leuk, lekker en/of écht nodig zijn. Oftewel: wat is een kinderrecht? Een bal hoort bij het recht om te spelen; een lolly is wel lekker, maar geen kinderrecht.

Middenbouw

Sommige landen houden zich niet aan de afspraken, waardoor kinderen het moeilijk hebben. Bedenk samen

een actie om geld in te zamelen voor een organisatie die kinderen helpt, zoals Unicef of Edukans.

Bovenbouw

Zoek via eTwinning een partnerschool in Europa. Laat jouw leerlingen en hun leeftijdsgenootjes over de grens een strip maken van hun leukste dag van de week. Welke kinderrechten kwamen op deze dagen aan bod? Deel de meningen en ervaringen online!

“Aan de onderwerpen diversiteit en inclusie besteden we nu impliciet en expliciet veel meer aandacht. Als we een thema behandelen, dan kijken we er anders naar dan vroeger, en niet meer alleen vanuit een Nederlandse of Europese blik.”

Hans Hardeman, Leerkracht Wor(l)dclass & coördinator Internationalisering Kindercampus Zuidas Amsterdam

Ook inspiratie opdoen en ervaringen delen in het Netwerk Talen en Wereldburgerschap? Meld je aan!

Meer weten?

Neem contact met ons via po@nuffic.nl. Of kijk op [nuffic.nl/opleidingssectoren/primair-onderwijs](https://www.nuffic.nl/opleidingssectoren/primair-onderwijs).

Nuffic Kortenaerkade 11 2518 AX Den Haag
Postbus 29777 2502 LT Den Haag
T 070 4260 260 www.nuffic.nl

Ga naar www.nuffic.nl/ccl voor meer informatie over het hergebruik van deze publicatie.